

Dagelijks Bestuur

Veiligheidsregio Groningen

13 november 2015

Stand van zaken gaswinning en aardbevingen Veiligheidsregio Groningen

Algemeen

Vanaf 1 augustus 2014 zijn op projectbasis (3 jaar) de programmaleider en de communicatieadviseur aardbevingen aangesteld met financiering door het Ministerie van EZ. Het programma aardbevingen heeft tot doel om de netwerkorganisatie VRG, ten behoeve van de uitwerking van het risicotype aardbevingen, beter te laten aansluiten op het complexe bestuurlijke en maatschappelijke krachtenveld met een netwerk aan kennis- en onderwijsinstututen. De veiligheidsregio wil zich daarbij positioneren als een betrouwbare, onafhankelijke veiligheidsorganisatie voor inwoners, bestuur en partners in een complex krachtenveld. Hierbij breng ik u graag op hoofdlijnen de hoogte van de stand van zaken. Over een aantal onderwerpen zijn vragen gesteld en daarom in meer gedetailleerd toelicht.

Het veiligheidsrisico van gaswinning in de regio wordt gevormd door de seismische dreiging door gaswinning in de ondergrond in combinatie met de kwetsbaarheden van bebouwing, installaties etc op de bovengrond. Het veiligheidsrisico kan pas worden verkleind als zowel maatregelen worden getroffen ten aanzien van de gaswinning als ten aanzien van de kwetsbaarheden op de bovengrond. VRG richt zich in op het voorbereid zijn van de multidisciplinaire crisisorganisatie op calamiteiten als het risico van een zware aardbeving met grootschalige effecten werkelijkheid wordt. Gelijke tijd wordt in het kader van risicobeheersing en –communicatie gewerkt aan het verkleinen van het risico. Kennis en inzicht van zowel de dreiging als het risico is nodig om een realistische inschatting te kunnen maken van te verwachten effecten. Intussen krijgt de stroom aan nieuwe rapportages en onderzoeken een bijna continue karakter. Het duiden van deze informatie blijft lastig en vraagt een stevige investering zowel kwalitatief als kwantitatief. De eerste resultaten van het programma op hoofdlijnen;

- Het kennisniveau van de organisatie is met de programmaleider en communicatieadviseur op vlieghoogte gebracht en wordt daarop onderhouden;
- Het Incidentbestrijdingsplan ten behoeve van crisisbeheersing wordt multidisciplinair en indien van toepassing, monodisciplinair herzien aan de hand van nieuwe kennis en inzichten;
- Bestuurlijke en maatschappelijke netwerken zijn ontsloten en actief geparticipeerd door VRG;
- De samenwerking met kennis- en onderwijsinstututen wordt op dit moment geïntensiveerd om beter inzicht te krijgen op de te verwachtten effecten en hoe hiermee om te gaan.

Risicobeheersing

- VRG biedt een platform voor ambtelijke voorbereiding van overheden op bestuurlijke- en juridische aspecten gaswinningsdossier;

VRG heeft ter voorbereiding op de beroepsprocedure bij de Raad van State een platform geboden waarbij samen met de provincie, vertegenwoordigers namens gemeenten en waterschappen de inhoudelijke voorbereiding ter hand is genomen. Dit platform blijft gecontinueerd om vanuit gezamenlijk belang de inhoudelijke expertise vanuit verschillende invalshoeken te delen, het kennisniveau op peil te houden en inhoudelijk bestuurlijke platforms waar gewenst voor te bereiden. Een korte terugkoppeling over de beroepsprocedure bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vindt u in bijlage 1.

- In het kader van BRZO-toezicht worden bijzondere inspecties gericht op aardbevingsbestendigheid voorbereid en uitgevoerd ism de Omgevingsdienst (ODG) en de Inspectie SZW; Er worden onder regie van de Provincie en ODG plannen ontwikkeld voor een inspectie/onderzoeksprogramma naar overige bedrijven en installaties in de regio
- Ten aanzien van Industrie en aardbevingen bestaat nog geen helder risicobeleid en ontbreekt nog een normenkader. Door tussenkomst van de NCG wordt een “Stuurgroep Industrie” ingesteld onder voorzitterschap van de burgemeester van Delfzijl. De verwachting is dat VRG wordt verzocht hieraan deel te nemen. VRG staat hiervoor open als kaders van de stuurgroep helder zijn.
- Er wordt samenwerking gezocht met het Centrum voor Veilig Wonen (CvW) en de gebiedsclusters NCG om vanuit preventieprogramma’s risicobeheersing aan te sluiten bij het versterkingsprogramma van woningen en publieke gebouwen;
- VRG is deelnemer (via Dialoogtafel) in de begeleidingscommissie meet- en monitoringnetwerk van de NAM.
- VRG biedt een platform en coördineert afstemming op inspectieprogramma NAM/VIIA op gebouwen in gebruik en/of eigendom bij de hulpdiensten. Intussen is na een pilotinspectie van ARUP duidelijk geworden dat de voorgevel van de brandweerkazerne in Loppersum een bouwkundige maatregel moet ondergaan en minimaal een week buiten gebruik (1 week) is. De brandweerploeg is met materieel tijdelijk elders in Loppersum ondergebracht.

Crisisbeheersing

- Incidentbestrijdingsplan Aardbevingen (IBP) wordt herzien

De Taskforce Veiligheid Aardbevingen heeft begin 2014 het Incidentbestrijdingsplan Aardbevingen (IBP) opgeleverd. Het IBP Aardbevingen beschrijft een te verwachten scenario bij een krachtige aardbeving en de wijze waarop de crisiscoördinatie van hulpdiensten en betrokken crisispartners plaatsvindt. Conform de afspraak in het Algemeen Bestuur is door de Taskforce de aanzet gegeven om op basis van nieuwe inzichten en kennis het plan waar nodig aan te passen. De aardbeving met een M5 op de schaal van Richter blijft als risicotype conform de landelijke handreiking regionaal risicoprofiel gekwalificeerd als ‘waarschijnlijk’ en met een impact ‘zeer ernstig’. Totdat een herzien IBP aardbevingen in het bestuur is vastgesteld is het huidige plan leidend en daarmee de basis voor de oefeningen die met het thema aardbevingen plaatsvinden.

In het voorjaar van 2015 zijn twee grote carrousels georganiseerd met alle partners, betrokken instanties en vitale sectoren om nieuw inzicht te verwerven op het realistische scenario “wat kan er

gebeuren en wat is daarbij de impact". Daarbij werd gebruik gemaakt van een nieuw ontwikkelde methodiek conform een 13-stappenmodel om een scenario en aanpak te ontwikkelen.

In de praktijk blijkt het delen van kwetsbaarheden uit de eigen sector en daarmee een doorkijk creëren naar cumulatieve en simultane effecten voor verschillende partijen weerbarstige materie. De inschatting van de omvang van calamiteiten gaat daarmee gepaard met veel onzekerheden. Om meer slagkracht te creëren op de herziening van het IBP is deze in augustus 2015 projectmatig opgepakt.

Op dit moment wordt alle verzamelde informatie samengevoegd tot een zo realistisch mogelijk scenario en onderworpen aan een review van experts. Er wordt aan één scenario geschreven die de gevolgen beschrijft die zich in landelijk, stedelijk en industrieel gebied voor kunnen doen. De gevolgen in het scenario zijn onderverdeeld in: gevolgen voor de bevolking, gevolgen in en rondom gebouwen en gevolgen in de omgeving. Intussen is duidelijk geworden dat het scenario gebaseerd blijft op de mogelijkheid van een zware aardbeving met een maximum van M5 op de schaal van Richter en een maximum grondversnelling van 0,36 pga (gevalideerd sinds 16-10-2015). De kracht van de aardbeving is niet leidend voor de effecten maar juist de frequentie en kracht van de trilling aan de oppervlakte uitgedrukt in peak ground acceleration (pga's) in combinatie met de kwetsbaarheid van de bebouwing. De kans dat deze aardbeving plaatsvindt is het meest waarschijnlijk in het gebied bij en rondom Loppersum (in de cirkel met verwachte pga van 0,3).

Om de inzet van de hulpdiensten nader te bepalen wordt in het scenario rekening gehouden met een effectgebied met een straal van ca 5 km rondom het epicentrum met ernstige schade en letsel en een straal van 5 tot 15 km met schades maar aanzienlijk minder ernstig. Uitgaande van de grootste kans waar zich een beving van ca M5 op de schaal van Richter zich kan voordoen, wordt ingeschat dat zowel de stedelijke als industriële bebouwing waarschijnlijk niet binnen de 5km-contour van het epicentrum van de beving ligt, maar mogelijk wel binnen de 15km-contour. Stedelijke en industriële gebieden bevinden zich in de provincie Groningen vooral aan de randen van het aardbevingsgebied. De kans dat een zware aardbeving met een hoge grondversnelling plaatsvindt nabij de stad Groningen of bij Delfzijl is aanzienlijk kleiner. In het scenario wordt desalniettemin aandacht geschonken aan de effecten in de industriële omgeving en in stedelijk gebied. Vooral de impact van de verwachte effecten kan groter zijn.

Intussen is de projectgroep IBP ook gestart met multidisciplinaire bijeenkomsten waarin de multidisciplinaire planvorming en de verbinding met de plannen binnen de monodisciplinaire kolommen aan de orde komt. Dit zal in een aantal kolommen leiden tot aanpassingen van de mono plannen. De projectgroep leden zorgen voor de (inhoudelijke) verbinding met hun eigen organisatie. De planvorming zal in de tweede helft van november getoetst en aangevuld worden in twee workshops met een volledige CoPI- en een volledige ROT bezetting. Tijdens de planvorming wordt de praktische toepasbaarheid getoetst en wordt zichtbaar of het plan voldoende ondersteuning biedt bij de coördinatie van de incidentbestrijding.

De planning is dat eind november het scenario als definitief concept gepresenteerd kan worden en dat het IBP in het eerste kwartaal 2016 ter besluitvorming aan u kan worden aangeboden.

Ter bespreking: *In een praktijktoetsing van de planvorming met een RBT bezetting is niet in voorzien. Het conceptplan op basis van de rol van (plv) voorzitter RBT wordt ter consultatie voorgelegd aan de voorzitter en (een of meerdere) leden van het dagelijks bestuur VRG.*

- Voorbereiding gemeentelijke kolom op taken **bevolkingszorg bij aardbevingen**;

In het kader van bevolkingszorg worden voorbereidingen getroffen op o.a. de gemeentelijke processen evacueren en opvangen, omgevingszorg en crisiscommunicatie. Uitgangspunt voor de voorbereiding is het scenario in het incidentbestrijdingsplan Aardbevingen dat op dit moment multidisciplinair wordt herzien; Een beknopt overzicht van de stand van zaken treft u aan **in bijlage 2**.

- In 2014 en 2015 hebben alle niveaus van de crisisorganisatie geoefend met een aardbevingsscenario. De evaluaties worden meegenomen in de herziening van het IBP.
- Mono-planvorming en herziening waar noodzakelijk wordt bij alle crisispartners gestimuleerd op het thema aardbevingen;
- Aan de hand van planvorming, praktijktoetsing hiervan en evaluaties van oefeningen zal in 2016 een inventarisatie plaats vinden van extra benodigde mensen, middelen, vaardigheden, opleidingen, trainingen etc.;
- Doorontwikkeling van de aardbevingsmonitor/twitcident;

Risicocommunicatie

Het voorbereiden op (potentiele) risico's is een wettelijke taak voor burgemeesters. De Veiligheidsregio zorgt voor de uitvoering van deze taak in het kader van verlengd lokaal bestuur. Het doel is uiteindelijk het risicobewustzijn van burgers te verhogen, zelfredzaamheid te bevorderen en maatschappelijke onrust te beperken. Hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende doelgroepen

- Een lesprogramma wordt ontwikkeld voor het basisonderwijs in afstemming met de stuurgroep Onderwijs. Een toelichting vindt u **in bijlage 3**;
- De risicowijzer is in 2015 geactualiseerd met daarin handelingsperspectieven voor de inwoners gericht op zelfredzaamheid;
- In 2016 worden doelgroepgericht en vraag gestuurd voorlichting- en informatieprogramma's ontwikkeld mbt minder zelfredzame doelgroepen;
- Actieve participatie in ontwikkeling en uitvoering van informatieavonden, informatiemarkten en voorlichtingsbijeenkomsten gemeenteraden ism gemeenten en/of maatschappelijke organisaties;
- De veiligheidsregio wordt met regelmaat gevraagd om in het kader van voorlichting, advisering en risicocommunicatie presentaties te verzorgen en bijeenkomsten bij te wonen zowel vanuit particulier initiatief als bij organisaties en instanties. De Veiligheidsregio gaat hier welwillend en actief op in.
- In VRG worden ideeën ontwikkeld over een digitaal platform tbv inwoners, overheden en bedrijven. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met de NCG;
- Door de GHOR is een folder ontwikkeld gericht op sociaal psychische hulpverlening bij aardbevingen;
- VRG is actief betrokken bij onderzoek RUG mbt ontwikkeling monitor psychosociale effecten van gaswinning op inwoners;

Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen

VRG probeert in de huidige dynamiek in het gaswinningsdossier bij de les te blijven door actief de verbindende schakel te vormen tussen partners en netwerkrelaties als het gaat om veiligheid, veiligheidsbeleving en de daarmee gepaard gaande risico's. Tot voor kort zat VRG met de portefeuillehouder als bestuurlijk deelnemer aan de Dialoogtafel met ondersteuning van de programmaleider. De ontwikkeling van de overheidsdienst met de Nationaal Coördinator Groningen betekent een nieuwe dimensie voor de Veiligheidsregio.

- VRG agendeert het thema Veiligheid vanuit zowel risico- als crisisbeheersing op de agenda van de nationaal Coördinator Groningen;

In augustus en september jl zijn diverse werkconferenties georganiseerd door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) met het doel input te genereren op diverse thema's voor het opstellen van zijn meerjarenplan (MJP). Zo vond een werkconferentie plaats over „Veiligheid” met zowel publieke als private deelnemers. Zowel tijdens deze werkconferentie als nadien heeft de NCG VRG gevraagd om duidelijk te maken welke steun zij nog nodig acht om aanwezige zorgpunten weg te nemen en haar verantwoordelijkheden op het thema Veiligheid in voorbereiding en uitvoering te optimaliseren. Specifiek is verzocht aan te geven wat de NCG daarin kan betekenen.

VRG heeft hierop een beeld geschetst van de extra werkzaamheden die zij op zich af ziet komen door het versterkingsprogramma in het kader van toezichthoudende, adviserende en handhavende taken bij vergunningverlening zoals hierboven beschreven onder risicobeheersing. Dit zou kunnen leiden tot tijdelijk extra benodigde capaciteit om in het kader van het versterkingsprogramma geen achterstanden op te lopen. Er is ingegaan op het belang van crisisbeheersing en de druk op implementatie van het incident bestrijdingsplan dat wordt herzien en de verwachte continue actualisering van het plan aan de hand van nieuwe inzichten. De toenemende vraag vanuit diverse doelgroepen naar risicocommunicatie is onder de aandacht gebracht in relatie tot het vermogen van VRG om hieraan te voldoen op korte termijn. En tot slot is ook het belang van programmasturing voor de komende jaren (langer dan 3 jaar) om de organisatie op dit complexe dossier bij de les te houden onder de aandacht gebracht.

Intussen heeft een gedachtewisseling en afstemming met de NCG organisatie geleid tot een gedeeld beeld, waarbij de Nationaal Coördinator de (toekomstige) steun aan c.q. de samenwerking met de Veiligheidsregio inhoudelijk doch met name in dit stadium procesmatig en beperkt tot crisisbeheersing heeft verankerd in zijn concept Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016-2020 d.d. 04-11-2015 (hoofdstuk 5, pagina 36) met de volgende tekst;

“Calamiteitenorganisatie

Het is noodzakelijk dat de regio is voorbereid op een calamiteit als gevolg van een aardbeving. Veiligheidsregio Groningen (VRG) is voorbereid op het inrichten van een crisisorganisatie bij calamiteiten zoals zij dat ook bij andere risicotypen heeft voorbereid. Het risico aardbevingen brengt een aantal specifieke aandachtspunten met zich mee. Er ligt reeds een basis in de vorm van een incidentbestrijdingsplan (IBP) waarmee de afgelopen anderhalf jaar op alle niveaus is geoefend. Nieuwe kennis, inzichten en (oefen)ervaringen maar ook intensivering van de samenwerking met crisispartners in de netwerkorganisatie VRG hebben geleid tot het herijken van het IBP op basis van een realistisch scenario. Het scenario en de herziening van het multidisciplinaire plan vindt op dit moment met alle betrokken partijen plaats.

VRG is door het ministerie van EZ en de NCG in staat gesteld om 2 kwartiermakers aan te stellen om de multidisciplinaire calamiteitenorganisatie voor te bereiden op het risicotype aardbevingen). Eind 2015 moet het eerste deel van de nieuwe versie van het IBP (scenario) klaar zijn. Op basis daarvan wordt van iedere crisisorganisatie verwacht in de eerste helft van 2016 concreet in beeld te brengen wat men op basis van het nieuwe scenario in het IBP extra nodig heeft aan mensen, middelen, kennis en vaardigheden en faciliteiten.

In het tweede kwartaal van 2016 initieert de NCG een overleg met de ministeries van Binnenlandse Zaken, veiligheid en Justitie en de veiligheidsregio om te komen tot besluitvorming over benodigde middelen en maatregelen.

De NCG neemt bestaande afspraken met betrekking tot de huidige personele ondersteuning van de veiligheidsregio in 2016 over en breidt deze uit per 1 januari (afronding fase 1) om het borgen van dit scenario in de werkzaamheden van de Veiligheidsregio betrokken partijen snel ter hand te nemen. Dit vooruitlopend op de besluitvorming in het tweede kwartaal van 2016 over het totaal van middelen, menskracht en maatregelen dat nodig is.

Calamiteitenorganisatie

- De veiligheidsregio Groningen (VRG) en de NCG willen eind 2015 over een actueel Incidentbestrijdingsplan (IBP) beschikken, hiertoe is de tijdelijke extra personele ondersteuning bij de VRG gehandhaafd en tijdelijk uitgebreid.*
- In het 2^e kwartaal 2016 initieert de NCG een overleg met de Ministeries Binnenlandse Zaken, veiligheid en Justitie om te komen tot de noodzakelijke middelen en maatregelen van/bij alle betrokken partijen*

In de maand november wordt nog een begroting toegevoegd aan het MJP en worden teksten aangescherpt. Het programma wordt vervolgens door de NCG besproken met de bestuurders van de aardbeving gemeenten en de provincie en met de maatschappelijke organisaties. Dat moet op 2 december leiden tot een definitief plan dat door betrokken colleges van B&W en GS moet worden vastgesteld alvorens het goedgekeurde plan naar de minister gaat ter goedkeuring.

Advies: *Akkoord gaan met concepttekst in het Meerjarenprogramma, onder voorbehoud dat niet de NCG maar het bestuur van VRG besluit over het Incidentbestrijdingsplan*

Tot Slot

Ter bespreking: *De wijze waarop dit overzicht van het programma aardbevingen wordt doorgeleid naar het Algemeen bestuur, daarbij rekening houdend met de openbaarheid van stukken en vergadering.*

Bijlage 1 Beroepsprocedure Raad van State

Beroepsprocedure Raad van State

Maatregelen ten aanzien van de gaswinning (productieplafond) liggen niet direct binnen de invloed cirkel van VRG. Daarom is begin 2015 door het algemeen bestuur besloten om na de zienswijze ook beroep in te stellen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen het besluit van de Minister inzake instemming gewijzigd winningsplan Groningerveld d.d. 30 januari 2015 op basis van de volgende gronden;

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's heeft VRG zelfstandige taken en bevoegdheden opgedragen gekregen die in het bijzonder zijn verwoord in de artikelen 3 (omschrijving brandweezorg) jo. 10 (opdracht aan gemeenten taken op het gebied van brandweezorg, rampen en crisis op te dragen aan het bestuur van de veiligheidsregio) jo. 25 (nadere invulling brandweertaken, waaronder "het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand"). VRG heeft een zelfstandig bestaand belang dat - bij uitsluiting- alleen kan worden ingebracht in deze procedure door VRG.

Vorbereidend platform

VRG heeft ter voorbereiding op de procedure een platform geboden waarbij samen met de provincie, vertegenwoordigers namens gemeenten en waterschappen de inhoudelijke voorbereiding ter hand is genomen. Dit platform blijft gecontinueerd om vanuit gezamenlijk belang de inhoudelijke expertise vanuit verschillende invalshoeken te delen, het kennisniveau op peil te houden en inhoudelijk bestuurlijke platforms waar gewenst voor te bereiden.

Behandeling beroep ter zitting

Op donderdag 10 en vrijdag 11 september heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de circa 40 beroepschriften behandeld die waren ingediend tegen het instemmingsbesluit van de Minister van EZ. Een aantal zaken viel bij de zitting op: de pleidooien van de verschillende overheden en de pleidooien van burgers sloten goed op elkaar aan. Daar waar de overheden vooral ingingen op de juridische en bestuurlijke aspecten van de bestreden besluiten, belichtten de andere appellanten op aansprekende wijze wat de aardbevingen betekenen in het leven van alledag. Op deze wijze werd de problematiek in volle omvang goed bij de Raad van State onder de aandacht gebracht. Tegelijk moet gezegd worden dat de staatsraden zich zeer gedegen en nauwgezet hadden voorbereid en ingelezen in het omvangrijke dossier. Dat maakte een uitgebreide en diepgaande bespreking van de beroepsgronden en de bestreden besluiten mogelijk. Op basis van de vragen van de Raad van State en het verweer van de zijde van de Minister en van de NAM bestaat de verwachting dat de ingestelde beroepen niet als volledig kansloos ongegrond zullen worden verklaard. Aan het einde van de zitting heeft de Raad van State aangegeven te verwachten voor 1 december a.s. uitspraak te kunnen doen.

Bijlage 2 Bevolkingszorg en aardbevingen

Bevolkingszorg bij Veiligheidsregio Groningen is georganiseerd volgens de bestuurlijk vastgestelde visie-elementen en prestatie-eisen van Bevolkingszorg op orde 2.0. (BZOO 2.0) Uitgangspunten hierbij zijn o.a. dat de overheid rekent en stuurt op (zelf)redzaamheid van de samenleving. De overheid richt zich vooral op de verminderd zelfredzame burger. Daarnaast wordt uitgegaan van veerkracht en improvisatievermogen.

Werkwijze evacueren en opvang

In geval van een aardbeving wordt in het incidentbestrijdingsplan uitgegaan dat in een gebied zoals beschreven bij het voorgaande punt IBP , gebouwen en infrastructuur ernstig beschadigd zijn en bewoners hun beschadigde woning verlaten of dat woningen ontruimd moeten worden vanwege instortingsgevaar. Bij een acute ontruiming worden bewoners ondergebracht in nabij gelegen, ter plaatse te bepalen, (veilige) locatie(s) die dienst doet als transfer/opvangpunt om door te reizen naar familie of indien nodig een opvanglocatie. Bij het ontruimen/evacuëren en opvangen wordt uitgegaan dat het merendeel van de mensen zelfredzaam is en dat, indien de infrastructuur dat toelaat, erop aangestuurd wordt dat mensen met eigen vervoer vertrekken en zelf onderdak vinden bij bijvoorbeeld familie. De inzet van bevolkingszorg is vooral gericht op het stimuleren en faciliteren van de (zelf)redzaamheid en de zorg voor de groep verminderd zelfredzamen. De zorg voor de groep niet-zelfredzamen (ziekenhuizen, verzorgingshuizen e.d) valt onder de taken van de GHOR.

Uitgaande van de afgesproken prestatie-eisen van BZOO 2.0. zijn er in de regio Groningen twintig opvanglocaties beschikbaar voor gemiddeld 200 personen verdeeld over de gemeenten in de regio. De personele capaciteit binnen bevolkingszorg is afgestemd op de prestatie-eis dat opvang en verzorging wordt georganiseerd die past bij de capaciteit van maximaal 10% van de getroffen van het incident, met een absoluut maximum van 200 personen. In het geval er een grotere behoefte is aan opvang capaciteit wordt extra personele capaciteit georganiseerd (gemeenten, buurregio's, vrijwilligers e.d.). Bij een aardbeving worden mensen buiten het aardbevingsgebied opgevangen.

In bijzondere situaties kan daarnaast een beroep gedaan worden op grotere opvanglocaties, waaronder Marnewaard (kazerne ministerie Defensie) en Martiniplaza (gemeente Groningen). Met een aantal andere locaties moeten afspraken nog bevestigd worden.

Met betrekking tot dieren geldt dat waar mogelijk deze door bewoners zelf worden meegenomen. Voor bedrijfsmatig gehouden dieren is de eigenaar of houder zelf verantwoordelijk voor evacuatie, maar waar mogelijk faciliteert de overheid wel in samenwerking met LTO. In het scenario van het IBP Aardbevingen wordt niet uitgegaan van een grootschalige (al dan niet) verplichte evacuatie van grote delen van de provincie. Intussen is in het Beleidsplan VRG 2016-2019 vastgelegd dat in 2016 een nieuw evacuatieplan wordt opgesteld. Deze moet het "Plan evacuatie en nafase" uit 2008 vervangen.

(Crisis)communicatie

Het proces (crisis)communicatie is regionaal georganiseerd. Gezien de impact van het onderwerp kan op veel media(aandacht) worden gerekend. Om een snelle opstart van de communicatie te garanderen is binnen de VRG een operationele communicatie unit beschikbaar en zijn een viertal communicatieadviseurs via piket snel inzetbaar. Daarnaast is een grote groep regionale medewerkers oproepbaar. Indien de regionale capaciteit ontoereikend is, wordt een beroep gedaan op de Bovenregionale Team Crisiscommunicatie, dat 24/7 beschikbaar is. Daarnaast worden in 2016 nadere afspraken gemaakt met de buurregio's over het leveren van aanvullende capaciteit.

Omgevingszorg

Bij een aardbeving is het noodzakelijk dat ten behoeve van de hulpverlening en bewoners gebouwen en infrastructuur op veiligheid geïnspecteerd worden. De afspraak is gemaakt dat de coördinator omgevingszorg hiervoor een beroep doet op de bouwinspecteurs van de gemeenten en de Omgevingsdienst. Binnen 90 minuten alarmering kunnen ± 40 bouwinspecteurs klaar staan. Indien de behoefte groter is wordt via het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) en via het Centrum Veilig Wonen (CVW) en NAM een beroep gedaan op een groot netwerk aan bouwinspecteurs. Met het CVW en NAM worden hierover in 2016 nadere afspraken gemaakt.

Bijlage 3 Lesprogramma basisonderwijs

VRG ontwikkeld samen met Klassewijzer/Beta.Noord en in samenwerking met haar strategische partners lesmateriaal voor basisschool kinderen in de provincie Groningen. Dit lesprogramma zal gaan bestaan uit 27 lessen die passen binnen de huidige structuur van de verschillende onderwijsvormen die er gegeven worden. De lessen zijn onderverdeeld in de groepen onderbouw (groep 1 & 2), middenbouw (groepen 3 & 4 en 5 & 6) en bovenbouw (groepen 7 & 8). De lessen kunnen zowel als serie gegeven worden maar ook onafhankelijk van elkaar, afhankelijk van de behoefte.

Het lesmateriaal zal zich richten op drie pijlers:

1. **Kennis en Informatie** (weten: gaswinning, aardbevingen, aardbevingsbestendig bouwen);
2. **Handelingsperspectief** (voorkomen: koude en warme fase, preventief/voorbereiding);
3. **Sociaal emotionele aspecten** (erover praten: wat doet het met je).

Aanpak lesmateriaal:

1. **Verschillende deskundigheidsgebieden.** Het thema Aardbevingen wordt via de verschillende deskundigheidsgebieden belicht; rekenen, taal, geschiedenis, aardrijkskunde, drama etc.
2. **Leerstof-vervangend.** Groot voordeel van deze aanpak is dat de doelen niet bovenop het bestaande curriculum komen, maar geïntegreerd wordt aangeboden. Het is leerstof-vervangend, en niet 'extra'.
3. **Ouderbetrokkenheid.** We stimuleren de scholen om ouders te betrekken om enerzijds te horen over het thema aardbevingen, maar ook hoe zij kunnen helpen en met de kinderen erover kunnen praten.
4. **Doorverwijzing.** In de teamtraining is aandacht voor doorverwijzing naar specialistische hulp van bijvoorbeeld de GGD of andere organisaties.

Na de lessen zijn de volgende doelen bereikt:

1. Na de lessenserie hebben de kinderen kennis met betrekking tot aardbevingen in Groningen.
2. Na de lessenserie beschikken de leerlingen over een handelingsrepertoire en –perspectief doordat zij op een speelse wijze het onderwerp hebben benaderd.
3. Doordat de leerlingen deelgenoot zijn gemaakt van het probleem en uitgedaagd werden een bijdrage aan de oplossing te leveren door te participeren (bv zelf bouwen en onderzoeken) is hun zelfvertrouwen toegenomen waardoor zij emotioneel sterker zijn geworden.
4. Leerlingen/kinderen kunnen gevoelens van angst en onmacht bespreekbaar maken. Dit geeft hen meer grip op de eigen situatie waardoor hun zelfvertrouwen toeneemt.
5. Kennis over energiebehoefte, aardgaswinning, welvaart door aardgas, alternatieven, aardbevingen (tektoniek – in het algemeen) en in Groningen in het bijzonder.
6. De leerkracht kan het onderwerp aardbevingen bespreekbaar maken in de klas.
7. De leerkrachten kunnen antwoord geven op vragen van kinderen over aardbevingen. Kinderen die onzeker, bang en/of boos zijn, kunnen zij adequaat opvangen.

Het lesmateriaal zal via een digitaal platform kosteloos beschikbaar gesteld worden. Op dit platform wordt informatie verstrekt met als doelgroepen: leerkrachten, kinderen en ouders. We bieden dit lespakket/digitaal platform aan vanuit de Veiligheidsregio Groningen, hopende hiermee tegemoet te komen aan de steeds groter wordende behoefte van scholen en ouders om de groeiende onrust onder kinderen beter op te kunnen vangen, begrijpelijk te maken en handelingsperspectief biedend. De ontwikkeling van het programma vindt plaats in 2015 en vanaf 2016 wordt getest, getraind en geïmplementeerd. Het hele traject incl trainingen moet uitgerold zijn voor september 2016.

